

Spondan Legendat kävelyreitti

Nauti kesäisestä Helsingistä ja tutustu yli
100-vuotiaiden keskustakiinteistöjen
kiehtoviin tarinoihin!

SPONDA

Kurkista Helsingin historiaan ja näe keskustakiinteistöt uusin silmin!

Tiedätkö, missä ydinkeskustan rakennuksessa on järjestetty Suomen loisteliaimmat juhlat – tai minkä rakennuksen arkkitehti koki traagisen kohtalon? Entä tiedätkö, minkä kiinteistön omistusoikeus oli osa toisen maailmansodan rauhanehtoja?

Näihin kysymyksiin saat vastauksen Spondan Legendat -kävelykierroksella.

Kierros auttaa sinua näkemään tutut rakennukset uusin silmin ja kurkistamaan kiehtovalla tavalla pääkaupunkimme historiaan. Arvorakennuksista löytyy hämmästyttäviä tarinoita, upeaa arkkitehtuuria ja sydäntä särkeviä ihmiskohtaloita.

Kierros on omatoiminen, joten voit tutustua kohteisiin myös haluamassasi järjestyksessä.

**Spondan
Legendat**
Sponda Legends

#SpondanLegendat

Jaa omat suosikkikohteesi sosiaalisessa mediassa ja merkkää ne tunnisteella #spondanlegendat

Spondan legendat – tyyliä, taidetta ja tarinoita

Fennia – Mikonkatu 17

Seurapiirien sähköttä

1

Fennia, Mikonkatu 19

Koneliikkeestä kasinoksi

2

Yrjönkatu 31

Raittiusyhdistyksen raamit

3

Yrjönkatu 23

Ideoita Amerikasta

4

Mannerheimintie 16

Elokuvateattereiden edelläkävijä

5

Mannerheimintie 6

Kymnaasista yökerhoksi

6

Bulevardi 1

Porraskäytävien aatelia

7

Erottajankatu 5-7

Bisnestä parhaalla paikalla

8

Korkeavuorenkatu 35

Kansallisromantiikan riemuvoitto

9

Korkeavuorenkatu 45

Vanhan ja uuden liitto

10

1

Fennia, Mikonkatu 17

2

Fennia, Mikonkatu 19

3

Yrjönkatu 31

4

Yrjönkatu 23

5

Mannerheimintie 16

6

Mannerheimintie 6

7

Bulevardi 1

8

Erottajankatu 5-7

9

Korkeavuorenkatu 35

10

Korkeavuorenkatu 45

SPONDA

1898

Fennia – Mikonkatu 17

Tiesitkö, että Rautatien torin vieressä oleva, wieniläistä barokkia edustava Fennia-talo on toiminut hotellina, seurapiirikerman näyttäytymispaikkana, Minna Canthin elokuvan kuvausmiljöönä ja hetken aikaa jopa punaisten päämajana?

Vuonna 1898, sortovuosien jälkeen valmistunut Fennia-talo oli jo itsessään vahva poliittinen kannanotto. Talon nimi tarkoitti latinaksi Suomea ja sen ulkosivuun hakatut eurooppalaisten pääkaupunkien nimet linkittivät Suomen idän sijaan vahvasti länsieurooppalaiseen perintöön.

Talon kulta-aika alkoi 1900-luvulla, kun liikemies **Karl Edvard Jonsson** avasi tiloihin Grand Hotel Fennian. Hotellin loistokkuus sai avajaisvieraat haukkomaan henkeään. Hotellin hulppeasta talvipuutarhasta muodostui seurapiirin kohtaamispaikka, jossa järjestettiin myös loistokkaita juhlia. Vuonna 1914 Fenniassa pidettiin näyttelijä **Ida Ahlbergin** kunniaksi ”loistavimmat juhlat, jotka Suomessa on koskaan järjestetty.” Juhlien suureellisuus sai sankarittaren puhkeamaan jopa itkuun.

Hotelliaulan nykyinen vihreä marmorisisustus on perua vuosilta 1927–1928. Aulakalusteet ja valaisimet uusittiin vanhaa arkkitehtuuria kunnioittaen Spondan toimesta vuonna 2020. Käy kurkkaamassa, miltä historiallinen aula näyttää – tai lue lisää Fennian mielenkiintoisesta historiasta:

www.bit.ly/mikonkatu17 »

1912

Mikonkatu 19

Maaperä Mikonkadun arvorakennuksen alla oli aikanaan pohjatonta suota. Tienoon elämän mullisti rautatien valmistuminen vuonna 1862. Liikenteen solmukohdaksi muuttunut rautatientorin alue houkutteli perustamaan seudulle kauppoja, majoitusliikkeitä ja ravintoloita.

Vuonna 1912 Konekauppa Aatra rakennutti Mikonkadulle viisikerroksisen, myöhäisjugendia edustavan liiketalon. Talossa kaupattiin maatalous- ja tehdaskoneita ja Aattran valmistamia Leijona-polkupyöriä. Sittenkin kohde siirtyi Autoliike Nikolajeffille, jolta se peri nykyisen nimensä.

Arvokohteessa on toiminut myös useita ravintoloita. Kiinteistöön 1910-luvulla avautunut Kansanravintola tiedotti itsestään näin: ”Uusi ajanmukainen ravintola on avattu Aattran taloon, jossa on tilava ja siisti ruokailuhuone. Ruoka on ravitsevaa sekä maukasta ja annokset isoja. Puhtautta ruuan valmistamisessa sekä astiain puhdistamisessa noudatetaan huolellisesti.”

Myöhemmin talo täyttyi viihteestä. Leffateatteri Bio City toi 2000-luvun vaihteessa tarjolle laadukkaita eurooppalaisia elokuvia ja vuonna 2004 tiloihin muutti Grand Casino Helsinki.

Tiesitkö, että tämän arvorakennuksen ovet ovat vielä alkuperäiset? Lue alta talon tarinasta, mitä muuta arkkitehtuurillisesti upeaa rakennuksesta löytyy:

www.bit.ly/mikonkatu19 »

1907

Koitontalo – Yrjönkatu 31

Rikkooko palvelija raittiuslupauksensa, jos hän isäntänsä käskystä tarjoilee väkeviä?
Voiko ravintoloitsijan vaimo liittyä raittiusyhdistykseen?

Esimerkiksi näitä kysymyksiä pohdittiin uskonnon ja isänmaan arvoa korostavassa raittiusyhdistyksessä, Koiton piirissä. Vuonna 1883 perustettu, laajaa yhteiskunnallista kannatusta saanut yhdistys rakennutti vuonna 1907 Simonkadun ja Yrjönkadun kulmaan oman näyttävän talon.

Jugend-tyylisen, mahtipontisen kivitalon suunnitteli arkkitehti **Vilho Penttilä**. Talon historiaa leimasi kommunistien ja sosialidemokraattien välinen valtataistelu. Talosta tuli 1920-luvulla kielletyn Suomen Kommunistisen Puolueen maanalaisen toiminnan keskus. Kädenvääntö jatkui myös 1930-luvulla. Tästä muistona on tapaus, jolloin seinän syvennyksessä ollut metallinen taideteos joutui äärioikeistolaisen Lapuan liikkeen ilkivallan kohteeksi. Kuvanveistäjä **Wäinö Aaltonen** kiinnitti sen paikalleen myöhemmin entistä lujemmin.

Talon loisteliaassa juhlasalissa aloitti toimintansa myös Koiton Näyttämö, josta tuli 1920-luvulla ammattiteatteri. Ironista kyllä, paikka, jossa tanssi oli pitkään kielletty tuli myöhemmin tunnetuksi suosittuna tanssipaikkana ja -kouluna.

Lue lisää alta Koitontalon kiehtovasta historiasta:

www.bit.ly/koitontalo »

1908

Yrjönkatu 23

Elettiin vuotta 1908, kun Yrjökatu 23:een valmistui kaksi asuinrakennusta, joita yhdistivät uudenaikainen keskuskeittiö ja jokaiseen huoneistoon avautuva ruokahissi. Amerikasta Suomeen rantautunut keskuskeittiöidea helpotti perheiden arkea, kun perheiden äidit alkoivat työskennellä kodin ulkopuolella, eikä kotiapulaisia välttämättä enää ollut.

Arkkitehti **Gunnar Steniuksen** suunnitteleman rakennuksen symmetrinen tiilijulkisivu edusti uudenaikaista tanskalaista arkkitehtuuria. Rakennuksen kruunu oli pääsisäänkäynnin porras-huone, jota pidetään nykypäivänä sekä arkkitehtonisesti että historiallisesti merkittävänä kokonaistaideteoksena.

Arvotalossa toimi muun muassa vaattureiden kangaskauppa. Huhuttiin, että asiakkaana kävi myös naapurissa asuva herra **F. Ålander**, säveltäjä Jean Sibeliuksen räätäli. Kiinteistö tarjosi lisäksi upeat puitteet pohjoismaisten taiteilijoiden yhteistyöjärjestö Nordiska konstförbundetin toiminnalle.

Forum-korttelin ja liikekeskuksen osana toimiva kohde henkii tänäkin päivänä pitkän kulttuuriperinteen tuomaa arvokkuutta. Yrjönkadulta Kukontorille johtava, osittain lasitettu ja rakenteeltaan puomainen pasaasi palkittiin arkkitehtuuristaan 1980-luvulla.

Katso alta, miltä Yrjönkadun porrashuone näyttää:

www.bit.ly/yrjonkatu23 »

1890

Mannerheimintie 16

Vuonna 1890 valmistunut asuin- ja liikerakennus tunnetaan tuttavallisemmin elokuvateatteri Capitolin talona. Kiinteistöön vuonna 1926 avautunut Capitol oli aikansa suurin elokuvateatteri, joka edusti 938 katsojapaikallaan ja modernilla elokuvatekniikallaan alan ehdotonta kärkeä. Suomen ensimmäisen äänielokuvan, Sonny Boy:n ensi-ilta vuonna 1929 oli kaupungissa merkkitapaus.

Alakerran liiketilat muokattiin vuonna 1925 elokuvateatteriksi usean arkkitehdin voimin ja sisätilojen koristelusta vastasivat aikansa kuuluisimmat taiteilijat. Tulos oli sen mukainen – Capitolia pidetään aikansa pisimmälle vietyä interiööriekoksena ja 1920-luvun klassismin kokonaistaideteoksena.

Capitolin historia sai myös poliittisia sävyjä. Sodan jälkeen teatteri tarjosi näyttämön neuvosto-elokuvalle ja Capitolin siirtyminen neuvosto-omistukseen oli osa toisen maailmansodan rauhanehtoja.

Teatteria remontoitiin vuonna 1966 sekä vuosina 1982–1985. Entisöinneistä huolimatta Capitolin sisätilat ovat säilyneet arkkitehtonisesti yhä arvokkaina. Juhlavassa kiinteistössä toimii nykyisin yökerho ja ravintola. Lue alta lisää Capitolin historiasta:

www.bit.ly/mannerheimintie16 »

Mannerheimintie 6

Tiesitkö, että Mannerheimintie 6:een rakentunut Aleksanterin kymnaasi oli Suomen ensimmäinen venäläinen oppilaitos? Kymnaasi perustettiin itse keisari Aleksanteri II:n kehotuksesta, kun Suomen suuriruhtinaskunnan pääkaupungissa asuvat venäläiset kaipasivat 1800-luvun jälkipuoliskolla oppikoulua lapsilleen. Oppilaitoksesta tuli arkkitehti Frans Anatolius Sjöströmin ihailua herättänyt luomus.

Kiinteistö siirtyi vuonna 1919 Suomen tunnetuimman taidekauppiaan, Gösta Stenmanin omistukseen ja rakennus koki muodonmuutoksen koulusta taidesalongiksi. Loisteliaan taidepalatsin avajaisiin osallistui maan kulttuurielämän kerma sekä itsenäistyneen Suomen ensimmäinen presidentti K.J. Ståhlberg.

Stenmanin myytyä rakennuksen vuonna 1927 sen juhlasaliin avattiin ravintola Cafe Pagod. Eksoottista temppelikahtilaa mainostettiin etupäässä naisasiakkaille. Nykyisin talo palvelee toimisto- ja liikekiinteistönä, mutta rakennuksesta löytyy yhä alkuperäiseen loistoonsa entisöity porraskäytävä, jonka portaita poikakoulun oppilaat ovat yli sata vuotta sitten kuluttaneet.

Lue alta, kuinka Helsingin Sanomat kuvaili taidepalatsin vaikuttavia tiloja vuonna 1919 – ja katso, miltä kohteessa on vuosien saatossa näyttänyt:

www.bit.ly/mannerheimintie6 »

1890

Bulevardi 1

Mannerheimintien ja Bulevardin kulmassa seisova Bulevardi 1 on aikansa kuumimman arkkitehdin, Theodor Höijerin suunnittelema mestariteos. Vuorineuvos Frencckellin leski Josefine Frencckell rakennutti nelikerroksisen kivitalon vuosina 1890–1891 alun perin asuinkohteeksi, mutta siitä on muotoutunut vuosien kuluessa monipuolinen liike- ja toimistorakennus.

Vaikka rakennuksen uusrenessanssinen julkisivu oli valurautapilareineen, kaari-ikkunoineen ja kauniine sisäänkäynteineen komea ulkoapäin, sen vaikuttavin nähtävyys löytyi sisäpuolelta. Kohde sisältää myös nykypäivän mittapuulla kävelykierroksen upeimman porraskäytävän!

Maalauksellisen porraskäytävän taustalta löytyy kuuluisa koristemaalausliike S. Wuorio. Porraskäytävän pompeijityyliset maalauskoristeet heijastelevat talon sisäistä hierarkiaa. Ensimmäinen kerros on koristeellisin ja ylimmät, palvelijoiden kerrokset vaatimattomimpia.

Huomaatko, että rakennuksen viides kerros on rakennettu kohteeseen jälkikäteen? Suojeltu rakennus on kokenut itseasiassa useamman faceliftin, joista ensimmäinen tapahtui 1920-luvulla. Ylin vinttikerros rakennettiin 1970-luvulla.

Lue alta, mikä rakennuksessa on uutta ja mikä vanhaa – ja mitä kaikkea Bulevardi 1:ssä on tapahtunut:

www.bit.ly/bulevardi1 »

1880

1911

Erottajankatu 5 ja 7

Erottajankatu 5

Sikaritehtailija Karl Fredrik Wickholm rakennutti 1800-luvun lopulla Erottajankatu 5:een asuintalon, joka edelleenkin henkii historiallista arvokkuutta. Erityisesti alkuperäiseen asuunsa entisöity upea porrashuone on näkemisen arvoinen. Kiinteistö on arkkitehti A. Bomanin käsialaa.

Nykyisin kiinteistö palvelee yrityksiä toimisto- ja liiketilana. Rakennuksessa toimii myös näyttelijä Liisi Tandefeltin vuonna 1994 perustama Teatteri Avoimet Ovet.

www.bit.ly/erottajankatu5 »

Erottajankatu 7

Myöhäisjugendista vaikutteensa saanut Erottajankatu 7 rakentui Kaartinkaupunkiin vuonna 1911 kaksikerroksisen puutalon paikalle. Jo silloin sijainti tarjosi puitteet edelläkävyyään bisnekseen – puutaloissa toimi muun muassa siirtomaakauppa Hemmi, jossa myytiin eksoottisia ja kalliita tuontihedelmiä. Myöhemmin alue on tullut tunnetuksi pankki- ja mediamailman keskittymänä sekä design- ja ravintola-alan yritysten toivealueena.

Talon arkkitehti **Valter Thomé** ehti suunnitella Helsingin ydinkeskustaan useita komeita arvorakennuksia, ennen kuin hänen uransa katkesi traagisesti. Hän menehtyi kansalaissodan aikana, kun punaisten komppania surmasi hänet ja hänen kaksi veljeään Vihdissä helmikuussa 1918

www.bit.ly/erottajankatu7 »

1907

Korkeavuorenkatu 35

Tiedätkö, mitä yhteistä on Korkeavuorenkatu 35:llä, Tampereen tuomiokirkolla, Sibeliuksen Ainolalla ja Eiran sairaalalla? Ne ovat kaikki luonnonkiviarkkitehtuurin merkittävimpiin luojiin kuuluvan Lars Sonckin käsialaa.

Vuonna 1901 Sonck sai tehtäväkseen luoda puitteet Helsingin Puhelinyhdistyksen pääkonttorille, laitesaleille ja asuinhuoneistoille. Koska talolle ei ollut mallia Suomessa, Sonckia pyydettiin hakemaan mallia ulkomailta. Kansallisromanttista tyyliisuuntausta edustava mahtipontinen kivilinna valmistui vuonna 1905.

Rakennuksen arkkitehtonisia helmiä ovat upea portaikko sekä julkisivun erivärisistä kivistä tehty graniittivuoraus. Pääsisäänkäynti on kehystetty Sonckin Tampereen tuomiokirkkoa muistuttavalla kolmiolla. Rakennuksen alkuperäisestä käytöstä muistuttaa ornamenttinauha torniosan erkkerissä.

Kivilinna on modernisoitu vanhaa arkkitehtuuria kunnioittaen vuonna 2012. Remontissa torniosan julkisivussa jokainen kivi irrotettiin käsin ja numeroitiin sekä ladottiin takaisin kivi kiveltä. Työ oli valtava, sillä suurimmat kivet painavat jopa satoja kiloja.

Lue alta Korkeavuoren kivilinnan mielenkiintoinen tarina:

www.bit.ly/korkeavuorenkatu35 »

1913

Korkeavuorenkatu 45

Korkeavuorenkatu 45:een vuonna 1913 kohonnut kivinen asuin- ja liikeyritys on arvostetun arkkitehdin **Albert Alexander Nybergin** käsialaa. Rakentaminen oli osa alueen rakenteellista muutosta, jossa puutalot väistyivät kivisten arvorakennusten tieltä. Ennen puutaloja vehreä ja kukkulamainen alue oli erityisesti nuorten suosiossa – nuoret kokoontuivat Kasavuorelle ja Juhannusvuorelle juhannustulille.

Korkeavuorenkatu 45:ssä on ollut useita eri vuokralaisia. Yksi vanhimmista oli Suomen kansan ryhtiliike, joka valvoi suomalaisten juomatapoja. Järjestö pyrki kohentamaan helsinkiläisten juoma- ja käyttäytymistapoja erityisesti ennen Helsingin 1952 olympialaisia.

Nykyään tämä myöhäisjugendilaista arkkitehtuuria edustava Nybergin taidonnäyte toimii Spondan pääkonttorina. Vuosina 1982–1984 kohteessa toteutettiin merkittävä uudistus, jossa vanhaa arkkitehtuuria yhdistettiin mielenkiintoisella tavalla uudensuuntauksiin. Yksi näyttävä yksityiskohta on uudisosan vesiaiheinen valokuilu, joka mahdollisti luonnonvalollaan lain vaatimat puitteet viralliselle toimistotyölle.

Lue lisää talon mielenkiintoisesta tarinasta alta:

www.bit.ly/korkeavuorenkatu45 »